

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ & ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

**Μέτρα διασφάλισης των
συμφερόντων του Δημοσίου:
Ζητήματα και πρόσφατες εξελίξεις**

Ανδρέας Τσουρουφλής
Επίκ. Καθηγητής
Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ

Διασφαλιστικά μέτρα

- Νομική βάση
 - ◆ Άρθρο 46 ΚΦΔ (Ν. 4174/2013)
 - ◆ Άρθρο 153 Τελωνειακού Κώδικα (Ν. 2960/2001)

Διασφαλιστικά μέτρα

- Μέτρα διασφάλισης των οφειλών στο Δημόσιο (46 ΚΦΔ)
 - ◆ Συντηρητική κατάσχεση
 - ◆ Ασφαλιστικά μέτρα ΚΠολΔ με προσωρινή διαταγή
 - ◆ Εγγραφή υποθήκης
 - ◆ Μέτρα προληπτικά ή διασφαλιστικά του δημοσίου συμφέροντος

Διασφαλιστικά μέτρα

- Μέτρα διασφάλισης του δημοσίου συμφέροντος
 - ◆ Άρνηση παραλαβής και χορήγησης εγγράφων για τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων
 - ◆ Δέσμευση του 50% των τραπεζικών προϊόντων

Διασφαλιστικά μέτρα

- Προϋποθέσεις λήψης μέτρων διασφάλισης του δημοσίου συμφέροντος
 - ◆ μη απόδοση, ανακριβής απόδοση, συμψηφισμός, έκπτωση ή διακράτηση Φ.Π.Α., Φ.Κ.Ε., φόρου ασφαλίστρων, παρακρατούμενων, επιρριπτόμενων φόρων, τελών και εισφορών
 - ◆ είσπραξη επιστροφής των παραπάνω φόρων κατόπιν παραπλάνησης της Φορολογικής Διοίκησης με την παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών ή με την αθέμιτη παρασιώπηση ή απόκρυψη αληθινών γεγονότων
 - ◆ με σκοπό τη μη πληρωμή συνολικά στο Δημόσιο ποσού πάνω από 150.000 €

Διασφαλιστικά μέτρα

- Δέσμευση του 50% των τραπεζικών προϊόντων
 - ◆ των καταθέσεων
 - ◆ των πάσης φύσεως λογαριασμών και παρακαταθηκών
 - ◆ του περιεχομένου των θυρίδων
- Τροποποίηση με Ν. 4646/2019
 - ◆ Ανώτατο όριο: το διπλάσιο του ποσού για το οποίο διαπιστώνεται ο σκοπός μη πληρωμής ή η είσπραξη επιστροφής
 - ◆ Δεν προβλέπεται πλέον δέσμευση του συνόλου του μη χρηματικού περιεχομένου θυρίδων και μη χρηματικών παρακαταθηκών

Διασφαλιστικά μέτρα

- Υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής (τροποποίηση με Ν.4646/2109)
 - ◆ Σωρευτικά:
 - Ομόρρυθμοι εταίροι
 - Πρόσωπα των παρ. 1 και 2 του άρθρου 50 ΚΦΔ
 - Βάρος απόδειξης υπαιτιότητας;

Διασφαλιστικά μέτρα

- Αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής
 - ◆ Υπάγονται
 - Φ.Π.Α.
 - Φ.Κ.Ε.
 - φόρος ασφαλίστρων
 - Παρακρατούμενοι φόροι
 - Επιρριπτόμενοι φόροι
 - ◆ Δεν υπάγονται
 - Φόρος εισοδήματος
 - Τέλη χαρτοσήμου
 - Πρόστιμα

Διασφαλιστικά μέτρα

- Αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής
 - ◆ Δεν δεσμεύονται
 - μισθοί ή συντάξεις, αποζημιώσεις απολυομένων, κοινωνικό μέρισμα, επιδόματα και εν γένει κοινωνικοασφαλιστικές παροχές
 - ποσά για την εκπλήρωση μισθοδοτικών, φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων του παραβάτη,
 - ανέγκλητοι τραπεζικοί λογαριασμοί (λογαριασμοί μεσεγγύησης) συνεταιριστικών οργανώσεων
 - εφόσον ο παραβάτης έχει τουλάχιστον ισόποση ανταπαίτηση κατά του Δημοσίου, η οποία μπορεί να προταθεί για συμψηφισμό,

Διασφαλιστικά μέτρα

- Διαδικασία
 - ◆ Δεν απαιτείται εκτελεστός τίτλος (καταλογιστική πράξη)
 - ◆ Δεν απαιτείται ολοκλήρωση του ελέγχου
 - ◆ Έκδοση πράξης επιβολής μέτρων διασφάλισης
 - ◆ Συνοδεύεται από ειδική έκθεση ελέγχου
 - ◆ Στη συνέχεια κοινοποίηση στον καθ'ού
 - ◆ Κλήση προς ακρόαση
 - Δεν κοινοποιείται κλήση προς προηγούμενη ακρόαση
 - Διενεργείται επιγενόμενη ακρόαση

Διασφαλιστικά μέτρα

- Νομική φύση
 - ◆ Διοικητικά μέτρα
 - ◆ Μέτρα προληπτικού, επείγοντος και άμεσου χαρακτήρα
 - ◆ Μέτρα καταναγκαστικού χαρακτήρα
- Διάκριση από
 - ◆ Κυρώσεις
 - ◆ Μέτρα εκτέλεσης
- Σύγχυση
 - ◆ Ορολογική
 - ◆ Ως προς τα έννομα αποτελέσματα

Διασφαλιστικά μέτρα

- Μέτρα διασφάλισης των συμφερόντων του Δημοσίου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (153 Ν. 2960/2001)
 - ◆ Απαγόρευση παραλαβής δηλώσεων και χορήγησης βεβαιώσεων και πιστοποιητικών από τις Δ.Ο.Υ. για τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων.
 - ◆ Αναστολή απορρήτου και δέσμευση του 50% των τραπεζικών προϊόντων

Διασφαλιστικά μέτρα

- Αναλογικότητα
 - ◆ Δράση της Φορολογικής Διοίκησης
 - Δέσμια αρμοδιότητα
 - Όχι διακριτική ευχέρεια
 - Άρα καταρχήν δεν δεσμεύεται από την αρχή της αναλογικότητας
 - ◆ Νομολογία: ελέγχεται η αναλογικότητα
 - εφόσον τα μέτρα δεν είναι δυσανάλογα προς τον σκοπό τους, περιορίζουν θεμιτώς την οικονομική και επαγγελματική ελευθερία του καθ' ού (ΣτΕ 395/2015, 1159/2012, 2024/2010)
 - το δημόσιο συμφέρον επιβάλλει όχι μόνον την διασφάλιση της μελλοντικής εισπράξεως φορολογικών αξιώσεων του Δημοσίου αλλά και της συνέχισης της οικονομικής δραστηριότητας των φορολογουμένων (ΣτΕ 1674/2019)

Διασφαλιστικά μέτρα

- Αναλογικότητα
 - ◆ Νομολογία: ελέγχεται η αναλογικότητα
 - εφόσον τα μέτρα δεν είναι δυσανάλογα προς τον σκοπό τους, περιορίζουν θεμιτώς την οικονομική και επαγγελματική ελευθερία του καθ' ού (ΣτΕ 395/2015, 1159/2012, 2024/2010)
 - το δημόσιο συμφέρον επιβάλλει όχι μόνον την διασφάλιση της μελλοντικής εισπράξεως φορολογικών αξιώσεων του Δημοσίου αλλά και της συνέχισης της οικονομικής δραστηριότητας των φορολογουμένων (ΣτΕ 1674/2019)

Διασφαλιστικά μέτρα

- Άρση των μέτρων
 - ◆ Υποχρεωτική
 - Εξόφληση του 70%
 - Κατάθεση εγγυητικής επιστολής για το 70%
 - Ακύρωση ή τροποποίηση των πράξεων προσδιορισμού φόρου
 - Πάροδος 5 ετών από τη λήψη των μέτρων
 - Υπαγωγή σε ρύθμιση και εξόφληση 1/4 της οφειλής (αίρεται μόνο η δέσμευση λογαριασμών)
 - Μεταβίβαση ακινήτου με τον όρο παρακράτησης
 - ◆ Δυνητική
 - εφόσον η είσπραξη έχει διασφαλιστεί πλήρως με άλλον τρόπο
 - Σε περίπτωση ασφαλιστικής εκκαθάρισης ή πτώχευσης ασφαλιστική επιχείρησης

Διασφαλιστικά μέτρα

- Δικαστική προστασία
 - ◆ Δεν είναι υποχρεωτική η ενδικοφανής διαδικασία
 - ◆ Προσφυγή στο Διοικ. Πρωτοδικείο (προεδρική διαδικασία)
 - ◆ Απόφαση του Προέδρου Πρωτοδικών
 - Ανέκκλητη
 - Υπόκειται σε αίτηση αναίρεσης

Διασφαλιστικά μέτρα

- Προσωρινή δικαστική προστασία
 - ◆ Είναι δυνατή η άσκηση αίτησης αναστολής
 - ◆ Το δικαστήριο μπορεί να εξαιρέσει τα μέτρα διασφάλισης από το ανασταλτικό αποτέλεσμα (202 παρ. 2 ΚΔΔικ)

Διασφαλιστικά μέτρα

- Πρόσφατα νομολογιακά πορίσματα
 - ◆ Για την άρση των διασφαλιστικών των εννόμων συμφερόντων του Δημοσίου μέτρων θα πρέπει η δικαστική ακύρωση της σχετικής με τις φορολογικές παραβάσεις πράξεως να εχώρησε για ουσιαστικό και όχι απλώς για τυπικό λόγο (ΣτΕ 1674, 1863/2019).
 - ◆ Η κίνηση ή μη ποινικής διαδικασίας είναι ανεξάρτητη από την αντίστοιχη διοικητική και το γεγονός της μη άσκησης ποινικής δίωξης, δεν ασκεί επιρροή στη νομιμότητα της πράξης επιβολής των ένδικων μέτρων, αφετέρου, το ζήτημα της τέλεσης ή μη της παράβασης εξαιτίας της οποίας ελήφθησαν τα εν λόγω μέτρα, όπως και ανωτέρω εκτέθηκε, δεν μπορεί να ελεγχθεί από το παρόν Δικαστήριο (ΔΠρΑθ 1587/2019).

Διασφαλιστικά μέτρα

- Πρόσφατα νομολογιακά πορίσματα
 - ◆ Σε περίπτωση ακύρωσης ορισμένων από τις πράξεις επιβολής φόρου που αποτελούν το νόμιμο έρεισμα της πράξης επιβολής μέτρων διασφάλισης, τα μέτρα διασφάλισης διατηρούν την ισχύ τους, εφόσον οι πράξεις που παρέμειναν σε ισχύ αφορούν φόρο άνω των 150.000 ευρώ (ΔΠρΑθ 1143/2019)
 - ◆ Ως φοροδιαφυγή νοείται η μη καταβολή οφειλόμενου φόρου ύψους άνω των 150.000 ευρώ, ανεξαρτήτως εάν αυτή παρουσιάζει στοιχεία αξιόποινης συμπεριφοράς ή μη ή αν προήλθε από εξωλογιστικό προσδιορισμό (ΔΠρΑθ 969/2019).

Διασφαλιστικά μέτρα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ